

Дата: 02.05.2023 г.

От: Сдружение „БРАНШОВА АСОЦИАЦИЯ НА БЪЛГАРСКИТЕ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННИ ОПЕРАТОРИ“ („БАБТО“), ЕИК 205609982, гр. София 1309, ул. „Царибродска“ № 94, ет. 3, Ангел Василев, Председател на Управителния Съвет

Относно: Становище на БАБТО в процедурата по обществено обсъждане на Проект за общ административен акт (Проекта) – приложение към Решение № 101 от 30.03.2023 г. на Комисията за регулиране на съобщенията (КРС), с което бе открито обществено обсъждане по реда на чл. 36 от Закона за електронните съобщения на Проекта, в изпълнение на Решение № 383/11.04.2022 г. по а.д. № 151/2021 г. по описа на Административен съд София-област и произнасянето на Върховния административен съд по казуса с разпределението на 5G честотите у нас.

Уважаеми дами и господа,

В рамките на процедурата и в срока до 02.05.2023 г. за обществено обсъждане на посочения Проект за общ административен акт, одобрен с Решение № 101/30.03.2023 г. на КРС, БАБТО излага своята позиция както следва:

С Проекта КРС цели да коригира нарушения в предходна процедура, завършила с Решение № 35/28.01.2021 г. (понастоящем отменено от 13.03.2023 г. от Върховния административен съд (ВАС)) за приемане на резултатите от обществени консултации, след които през 2021 г. бяха определени условията за разпределяне на 5G честотите. Впоследствие на база тръжна процедура, тези честоти бяха разпределени към трите големи телеком оператора – „Българска телекомуникационна компания“ ЕАД (сега „Виваком България“ ЕАД), „А1 България“ ЕАД и „Йеттел България“ ЕАД. В задължителните указания на ВАС към КРС се сочи, че преписката следва да се върне на КРС на основание чл. 173, ал.2, предл. последно от АПК, след приключилите обществените консултации КРС да проведе процедура по обществено обсъждане, съгласно чл. 36 от ЗЕС и КРС да се произнесе с мотивирано решение по чл.390, ал.4 ЗЕС, съдържащо произнасяне по всички възражения и предложения направени в хода на обществените консултации, които са свързани с предмета на поставения за обсъждане въпрос, с излагане на конкретни мотиви – фактически и правни основания, мотивирали изводите на КРС (по-подробно в Решение № 383/11.04.2022 г. по а.д. № 151/2021 г. на АССО и потвърдителното Решение № 2579/13.03.2023 г. по а.д. № 6206/2022 г. на ВАС).

С Решение № 101/30.03.2023 г., към което е приложение Проектът, КРС открива процедура по обществено обсъждане на Проект за общ административен акт, в който е изразила мотивите си по направените в хода на обществените консултации през 2021 г. възражения към разпределението на 5G честотите, подадени също и от „Браншовата асоциация на българските телекомуникационни оператори“ (БАБТО), която изразява и защитава интересите на малките и средни предприятия в бранша и техните потребители.

Принципната позиция на БАБТО по Проекта на КРС, предмет на текущото обществено обсъждане е, че КРС не създава необходимата институционална подкрепа за развитието на виртуалните мобилни услуги в полза на малките и средни оператори и техните потребители, въпреки че съгласно чл. 80а от ЗЕС разполага с правомощия в тази област, но е направила преценка, че не са налице предпоставките за такава намеса. Според КРС (позиция, която БАБТО не споделя), гарантирането на конкуренцията в сектора се търси единствено на плоскостта на развитие на мрежите, което изисква значителни инвестиции, непосилни за малките и средни оператори и предпоставя големите телекоми като единствени играчи в този сектор. По този начин се отхвърля искането на БАБТО, а също и на „Ти.ком“ АД и „Мобилни алтернативни комуникации“ АД, за институционална подкрепа към малките и средни оператори чрез насърчаване на развитието на виртуалните мобилни услуги.

Считаме, че в Проекта за общ административен акт основополагащия въпрос, който не е намерил решение трябваше да е, че в случай, че КРС предоставя 3x100 MHz в обхват 3.6 GHz (както е сторено към момента), КРС следваше да включи задължения за получателите на разрешенията да предлагат достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални мрежови оператори при недискриминационни цени на едро, като условие по чл. 90, ал. 2, т. 3 от ЗЕС и в изпълнение на правомощията си по чл. 80а от ЗЕС. КРС обаче смята, че предпоставките за регулаторна намеса по чл. 80а от ЗЕС не са налице към настоящия момент, като излага аргументи, които за нас са неприемливи и неоснователни, напр.:

1. Че не е достатъчно мотивирано включването на задължения за получателите на разрешенията да предлагат достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални мрежови оператори при недискриминационни цени на едро като условие по чл. 90, ал. 2, т. 3 от ЗЕС и че не било достатъчно мотивирано как това би довело до ефективното използване на спектъра, насърчаване на конкуренцията и увеличаване в максимална степен ползата за потребителите, както и наличния свободен ресурс;
2. Че преценката за необходимостта от налагане на задължения за предоставяне на достъп за виртуални мобилни оператори следвало да се прави както въз основа на оценки на конкурентоспособността и техническото и икономическото състояние на пазара, така и в контекста на вида конкуренция, която се насърчава. Според КРС в дългосрочен план максимална полза за потребителите ще възникне от конкуренция на база на разгръщането на отделни мрежи, използващи радиочестотен спектър, а не чрез конкуренция на базата на услугите чрез предоставяне на достъп за виртуални мобилни оператори;
3. Че според КРС, въпреки че разгръщането на мрежите е съществена предпоставка за постигане на допълнителната цел на Кодекса (бел. наша: Европейския кодекс за електронни съобщения, приет с ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/1972 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 11 декември 2018 г. за установяване на Европейски кодекс за електронни съобщения) – осигуряване на повсеместна свързаност с широко разпространение и използване на мрежи с много голям капацитет, то виртуалните оператори поначало не допринасяли за повишаване на свързаността, тъй като те използвали вече изградените мрежи и не осигурявали покритие с услуги в районите, в които няма изградена инфраструктура, тъй като не разполагат с мрежа. **Отново неоснователно се акцентира само на развитие на мрежите, а не на услугите!** Отчитането на само една от целите на Кодекса не отговоря на духа на нормативната уредба. **Подчертаваме, че сред целите, които Кодекса си поставя,**

изрично е посочено насърчаването на конкуренцията „и при предоставяне на електронни съобщителни услуги и прилежащи услуги“ (чл.3, параграф 2б от Кодекса¹). Допълнително Кодексът изрично подчертава като основна цел защитата на интересите на гражданите на Съюза, особено на крайните ползватели с увреждания, възрастните крайни ползватели и крайни ползвателите със специални социални потребности. Именно в този светлина следва да се разглежда и възможността за навлизане на виртуални мобилни оператори, които биха предоставяли нишови услуги на групи потребители с различни от масовите потребности. Към момента на българския пазар липсват подобни услуги, въпреки твърдяното наличие на достатъчно конкуренция.

4. Според обсъждания Проект на КРС, следвало да се има предвид, че осигуряването на достъп за мобилни виртуални оператори от страна на мобилните мрежови предприятия е свързано с разгръщане на допълнителна инфраструктура и резервиране на капацитет за услугите, които ще бъдат предоставяни на клиентите на виртуалните оператори. **Позицията на БАБТО е не само, че осигуряването на достъп няма да натовари мобилните мрежови оператори с допълнителни инвестиции, а в духа на Кодекса (чл. 3, параграф 2г²) ще даде възможност за диверсифициране на инвестиционния риск при гарантиране на запазването на конкуренцията на пазара и зачитане принципите на недискриминация.**
5. Според КРС от гл.т. на конкуренцията (която отново се разглежда само на база мрежи, не и услуги!) данните от годишните доклади на КРС в последните години, както и тези в анализа на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи през 2022 г., при сегментът - предоставяне на мобилни услуги не се наблюдавало нарушение на конкуренцията или пазарен провал, който да изисква регулаторна намеса. Според КРС тримата участници на пазара имали близки пазарни дялове както на база брой абонати, така и на база приходи, което показвало, че нито един от операторите не разполага с конкурентно предимство пред останалите. Както подчертахме вече, този анализ се прави само на база мрежи, а не и услуги, с което им

¹ Цитат: „чл. 3, пар. 2. В рамките на настоящата директива националните регулаторни органи и другите компетентни органи, както и ОЕРЕС, Комисията и държавите членки преследват всяка от посочените по-долу общи цели, които не са изброени в ред от приоритетна гледна точка:.... 2.б) насърчават конкуренцията при предоставяне на електронни съобщителни мрежи и прилежащи съоръжения, включително ефективна конкуренция по отношение на инфраструктурата, и при предоставяне на електронни съобщителни услуги и прилежащи услуги;“

² Цитат: чл. 3, пар. 2. В рамките на настоящата директива националните регулаторни органи и другите компетентни органи, както и ОЕРЕС, Комисията и държавите членки преследват всяка от посочените по-долу общи цели, които не са изброени в ред от приоритетна гледна точка:.... г) допринасят за защитата на интересите на гражданите на Съюза, като осигуряват свързаност, широка достъпност и използване на мрежи с много голям капацитет, включително фиксирани, мобилни и безжични, и на електронни съобщителни услуги, като генерират максимални ползи по отношение на избора, цената и качеството въз основа на ефективна конкуренция, като поддържат сигурността на мрежите и услугите, като осигуряват високо и общо ниво на защита на крайните ползватели чрез необходимите секторни правила и като вземат предвид нуждите, като например достъпните цени, на конкретни социални групи, по-специално на крайните ползватели с увреждания, възрастните крайни ползватели и крайни ползвателите със специални социални потребности, както и избора и равностойния достъп на крайните ползватели с увреждания.“

се дава неоснователен превес, като този подход не съответства на изискването за равностойно третиране, дадено в Европейския кодекс за електронни съобщения.

В защита на подробно описаните по-горе мотиви, моля членовете на Комисията за регулиране на съобщенията в Република България да се запознаят с наскоро обявената в медиите сделка за продажбата от “Виваком” на всички свои общо 4800 радиотранслационни кули на саудитската компания Tawal, от които 3200 намиращи се в България, което действие само по себе си потвърждава становището на БАБТО, че конкуренцията в мобилните мрежи и въобще в телекомуникациите най-силно се насърчава, когато се инвестира в самите услуги и технологии, а не толкова чрез дублиране на инфраструктура.

https://www.dnevnik.bg/biznes/2023/04/21/4474640_junaited_grup_prodava_mobilnite_kuli_na_vivakom_na/

Също така, още веднъж призоваваме КРС да обърне внимание на факта, че Република България е единствената държава в Европейския съюз и една от малкото в света, в която няма MVNO. Закономерност в пазарния анализ е обратнопропорционалната зависимост между броя на конкуриращите се фирми в даден сектор и средната цена на изделието или услугата в него. Тази зависимост ясно може да се види в приложения анализ изготвен за нуждите на Европейската комисия, според който мобилните услуги в съседна Румъния са със значително по-ниска цена във всички сегменти, като към края на 2021г. там действат 17 Виртуални мобилни оператора.

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/mobile-and-fixed-broadband-prices-europe-2021>

Видно е от предложените от КРС мотиви в Проекта за общ административен акт, че малките и средни оператори, техните интереси към виртуалния мобилен оператор и предоставянето на мобилни услуги, както и интересите на всички потребители, ползващи мобилни услуги, не са разгледани и анализирани и съответно не са отчетени в подложения на обществено обсъждане Проект.

С уважение,

Ангел Василев,
Председател на УС
Сдружение БАБТО